

[https://www.goodreads.com/review/show/3550417995?
book_show_action=true&from_review_page=1](https://www.goodreads.com/review/show/3550417995?book_show_action=true&from_review_page=1)

Kuszma's Reviews > Szeretett gazdám

Szeretett gazdám

by

István Kerékgyártó

Kuszma's review

Sep 17, 2020

„A történet szereplői kitalált alakok, mindennemű egyezésük a valósággal csupán a véletlen műve.”

Csak hát az a fránya olvasó. Az fantáziál össze meg vissza mindent. „Egy vezér ifjúkora”, olvassa a címben, és akkor hozzágondolja azt a vezért, aki neki tetszik. Illetve épp hogy nem tetszik. Mert az esik neki kézre. Pedig hát világosan oda van írva, hogy a főszereplőt Lukónak hívják, nem pedig - teszem azt -, khm, Sándornak, és a falu, ahol felnő, Zablateni, ami legkevésbé sem magyar településnév, úgyhogy nincs itt semmi látnivaló, oszoljunk. No most erre lehet azt mondani, hogy gyanús párhuzamok éppenséggel akadnak. Itt van példának okáért a vidéki röngnyomorból felemelkedő „legkisebb fiú” legendája, aki szentül megfogadja, hogy juszt is ő lesz a legerősebb kutya széles e vidéken. Némi kacskaringók után el is vergődik hát a fővárosig és a jogi egyetemig, és elég jó érzékkel tapogatja ki a szocializmus építményén a repedéseket ahhoz, hogy a megfelelő pillanatban az ellenzékhez csapódjon. (Igaz, a titkosszolgálat is némiképp rásegít az ügyre.) Szédítő karrierjének kulcsa, hogy megnyerő, ha kell, de azért mindenkiről őriz egy jó mocskos dossziét, ha

megnyerőnek lenni már nem elég. Ő a macchiavellista vámpír, akit csak a hatalom táplál, a morál nélküli parazita, akinek egyetlen mércéje a siker.

Azt mondtam az elébb, „gyanús párhuzamok”? Miket is beszélek. A kezemre csapok mindjárt. Ugyan mivel „párhuzamos” ez a cselekmény, kinek az életútjával? Senkiével. Vagy épp hogy mindenkiével. Na. Rekesszük be ezt a részt. Most.

De különben tényleg. Ne a vélt párhuzamokra koncentráljunk – azokért amúgy is az olvasó saját hatáskörben fog gondoskodni, nem kell a szájába rágni. No most Kerékgyártóról lehet tudni, hogy érzékeny a szociális-politikai témák iránt, és nem ódzkodik attól, hogy bennfentesnek tűnő pozícióból fogalmazza meg azokat. A rendszerváltó c. könyvben ez az alapállás (hogy mindez „itt” játszódik és „ezekkel”) olyan erős volt, hogy az már-már tolakodónak tűnt. Ehhez képest a Szeretett Gazdám áttételesebb – meggyőződéses, egy reménybeli német vagy nepáli olvasó is el tudja helyezni központi figuráját a saját univerzumában. (Bár alighanem bizonyos áthallások csak a közép-európai olvasó számára nyitottak.) Mégpedig azért, mert az író elég ügyes ahhoz, hogy egy általánosnak mondható emberi motivációt jelenítsen meg: a hatalom akarását. Luko jellemének kulcsa a megalázottság, és az ebből fakadó frusztráció. No most Luko erre úgy reagál, hogy elhatározza, ezentúl mindig győzni fog. De aki mindig győzelemre játszik, annak az egész világ csak potenciális vesztesek gyülekezőhelye. Nincsenek sem barátai, sem szerelmei, csak emberek vannak, akiket bizonyos célokra felhasznál, és használat után egyszerűen elfelejti őket. Minden eszköz jó neki, ami közelebb viszi a sikerhez, mert csak a siker tudja elfeledtetni vele a masszív disznószarzságot, amiből felemelkedett. Persze - ha nagyon akarjuk -, megértjük cselekedete mozgatórugóit: bántották, ezért bánt ő is másokat. Csak hát nem mondott ám hülyeséget Jézus azzal a „fordítsd oda a másik orcádat is” dologgal. Mert aki az erőszakra erőszakkal válaszol, az nem csak védekezik az agresszió ellen, hanem egyben el is tanulja az alkalmazását.

Volt vele gondom. Egyes szálak például nem gazdagítják a főszereplőhöz való viszonyunkat, inkább csak azért vannak, hogy még nagyobbra duzzassák bennünk a tőle való idegenkedést. Mondhatni, nem minőségileg, inkább mennyiségileg adnak hozzá a könyvhöz. Meg aztán azt, hogy a narrációt a szerző egy disznó szellemére (igen, jól olvastátok) bízva, nem éreztem különösebben funkcióval bíró dolognak, meglett volna enélkül a szöveg. Ezzel együtt inkább jó könyvnek mondanám – egyetlen okból. Mert elérte, hogy úgy akarjam látni Lukót, ahogy Sztálin elvtárs is végezte (reményeim szerint): azon tépelődve, miért ilyen értéktelen minden diadala annak fényében, hogy a végén magányosan és szélütötten hever a padlón a saját vizeletében.